

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 33, No 2 (1982)

Υπεύθυνοι σύμφωνα με το νόμο

ΙΣΤΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 'Επιστημονικό Σωματείο άνεγναρισμένο, άριθ. άποφ. 5410/19.2.1975 Πρωτοδικείου 'Αθηνών. Πρόεδρος γιά τό έτος 1982. Σπ. Κυριάκης

ΕΚΔΟΤΗΣ: 'Εκδίδεται υπό αίρετής πενταμελούς συντακτικής έπιτροπής (Σ.Ε.) μελών τής Ε.Κ.Ε.

ΥΠ/ΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: 'Ο Πρόεδρος τής Σ.Ε. Λουκάς Εύσταθίου, Ζαλοκώστα 30, Χαλάνδρι. Τηλ. 6823459

Μέλη Σινικής 'Επ.:
 Χ. Παππούς
 Α Σάμηνης
 Ι. Δημητριάδης
 Σ. Κολλάγης

Φωτοστυχοποισία - 'Εκτύπωση:
 ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
 'Αρδηνού 12-16 'Αθήναι
 Τηλ. 9217513 - 9214820
 ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: 'Αθήναι

Ταχ. Διεύθυνση:
 Ταχ. θύρας 546
 Κέντρικό Ταχυδρομείο
 'Αθήναι

Συνδρομές:

'Ετησία έπιστημονικού	δρχ.	500
'Ετησία έξωετημονικού		* 1000
'Ετησία φοιτητών ήμεδαπής		* 300
'Ετησία φοιτητών άλλουδαπής		* 500
Τιμή έκστου τεύχους		* 200
Ίδρυματα κ.λ.π.		* 1000

Address: P.O.B. 546
 Central Post Office
 Athens - Greece

Redaction: L. Efstathiou
 Zalokosta 30.
 Halandri
 Greece

Subscription rates:
 (Foreign Countries)
 S U.S.A. 20 per year.

Δελτίον
 ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
 ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
 ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β
 ΤΟΜΟΣ 33
 ΤΕΥΧΟΣ 2

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ
 1982

Bulletin
 OF THE HELLENIC
 VETERINARY MEDICAL SOCIETY

QUARTERLY
 SECOND PERIOD
 VOLUME 33
 No 2

APRIL - JUNE
 1982

'Επιτυχές και έμβόσματα άποστέλονται έπ' όνόματι κ. Στ. Μάλαρη κτην. Ίνστ. 'Υγιεινής και τεχνολογίας Τροφίμων, Ίερά όδός 75, Τ.Τ. 301 'Αθήναι. Μελέτες, έπιστολές κ.λ.π. άποστέλονται σόν κ. Α. Εύσταθίου, Κτηνιατρικό Ίνστιτούτο Φυσιολογίας, 'Αντιπαραγωγής και Διετροφής Ζώων, Ναυπόλεως 9-25, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικής.

Epidimiology of sheep pox in Greece, during the last thirty years

I. ΑΞΙΩΤΗΣ

doi: [10.12681/jhvms.21540](https://doi.org/10.12681/jhvms.21540)

Copyright © 2019, I. ΑΞΙΩΤΗΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΑΞΙΩΤΗΣ Ι. (2019). Epidimiology of sheep pox in Greece, during the last thirty years. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 33(2), 172–175. <https://doi.org/10.12681/jhvms.21540>

ΕΠΙΖΩΟΤΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑ*

I. ΑΞΙΩΤΗΣ*

EPIDIMIOLOGY OF SHEEP POX IN GREECE, DURING THE LAST THIRTY YEARS

I. AXIOTIS*

SUMMARY

The sheep pox appears in Greece during the period 1952-1981 at four different instances i.e. 1956, 1959-1962, 1966 and 1972-1973 and takes the form of epizootic. During the second and third instances there were many outbreaks of the disease with important economic losses. Massive vaccination of sheep population took place. The virus does not persist in a latent form in sheep in Greece. Since the 1977, Greece is free of the disease.

Κατά τὸ χρονικὸ διάστημα 1952-1981 ἡ Εὐλογία τοῦ Προβάτου ἐμφανίζεται στὴ χώρα μας κατὰ τὰ χρόνια 1956, 1959, 1972 καὶ διατηρεῖται ἀπὸ 1 μέχρι 4 χρόνια. Ἔτσι διακρίνουμε τὶς παρακάτω τέσσερις περιόδους προσβολῆς τῆς χώρας μας ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια:

Πρώτη τὸ 1956

Δεύτερη τὸ 1959-1962

Τρίτη τὸ 1965-1966

Τετάρτη τὸ 1972-1975

Προηγούμενα τὸ 1951 ἡ ἀρρώστεια ὑπάρχει στὴ χώρα μας ἀλλὰ ὑπάρχουν στοιχεῖα μόνο γιὰ τοὺς μῆνες Αὐγουστο, Ὀκτώβριο καὶ Νοέμβριο μὲ ἐστίες στὴν Ἀττικὴ καὶ Κυκλάδες. Ἐπίσης τὸ 1976 ἡ Εὐλογία ἐμφανίζεται σὲ ἓνα μόνο Νομὸ (Λέσβου-σύνορα μὲ Τουρκία) μὲ μία μόνο ἐστία ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν τετάρτη περίοδο καὶ ἡ ὁποία μὲ τὴν σφαγὴ τῶν προβάτων ποὺ προσβλήθηκαν καὶ τὸν ἐμβολιασμὸ γύρω ἀπὸ τὴν ἐστία ἐξαφανίζεται.

Ἀπὸ τὸ 1977 καὶ μέχρι σήμερα ἡ χώρα μας εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν Εὐλογία.⁵

* Ἐργαστήριο Ἴδων, Κτηνιατρικὸ Ἰνστιτούτο Λοιμωδῶν καὶ Παρασιτικῶν Νοσημάτων. Veterinary Institute of Infections and Parasitic Diseases.

* Ἀνακοινώθηκε στὸ 2 Πανελλήνιο Κτηνιατρικὸ Συνέδριο. Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 1981.

Ἀπὸ τὶς παραπάνω περιόδους ἡ δευτέρα (1959-1962) καὶ ἰδιαίτερα ἡ τέταρτη (1972-1975) προκάλεσαν μεγάλες οικονομικὲς ζημιές, ἀφοῦ τὸ 20% ἀπὸ τοὺς νομοὺς τῆς χώρας εἶχε προσβληθεῖ καὶ ἡ ἀρρώστεια διατηρήθηκε γιὰ 4 χρόνια. Στὴν περίοδο 1972-1975 οἱ οικονομικὲς ζημιές ὑπολογίζονται σὲ 120 ἑκατ. δραχ. μόνο ἀπὸ ἄμεσες ἀπώλειες.

Κατὰ τὴν δευτέρα περίοδο ἡ ἀρρώστεια μετὰ τὸ Νομὸ τοῦ Ἐβρου (1959), ξαπλώνεται τὰ ἐπόμενα χρόνια καὶ σὲ ἄλλους νομοὺς. Ἔτσι κατὰ τὸ 1961 ἔχουμε ἔνδεκα (11) νομοὺς προσβλημένους (Θράκης, Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Στερεᾶς Ἑλλάδας καὶ Πελοπόννησος) μὲ 114 ἐστίες σὲ 62 Δήμους καὶ Κοινότητες.

Ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν τέταρτη περίοδο (1972-1975) ἡ ἀρρώστεια μετὰ τὸν Νομὸ Ἐβρου (1972) μεταδίδεται στοὺς ἄλλους νομοὺς τῆς χώρας, καὶ κατὰ τὸ 1974, ἔχουμε ἑννέα (9) νομοὺς προσβλημένους μὲ 758 ἐστίες, σὲ 215 Δήμους καὶ Κοινότητες μὲ 32.631 ἀρρώστα πρόβατα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ψόφησαν ἔντεκα χιλιάδες ἐπιακόσια ἑβδομήντα ὀκτῶ (11.778) δηλ. 34,3% ἀπὸ τὰ ἀρρώστα. (Πίνακας 1)⁵

Μετὰ τὴν ἐφαρμογὴ ἐμβολιασμοῦ κατὰ τῆς ἀρρώστειας σὲ μεγάλη κλίμακα παρουσιάζεται μεγάλη μείωση τὸ 1975 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νομῶν ποὺ ἔχουν προσβληθῆ σὲ 6, μὲ ὀλιγάριθμες ἐστίες (31) σὲ 29 Δήμους καὶ Κοινότητες. Οἱ γειτονικὲς μας κατὰ ξηρὰ χώρες κατὰ τὴν περίοδο 1952-1981 ἐμφανίζουν τὴν παρακάτω ἐπιζωοτιολογικὴ εἰκόνα:^{1,2,3,4}

- 1) Ἀλβανία: Ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια ἀπὸ τὸ 1934.
- 2) Γιουγκοσλαβία: Ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὸ 1957.
- 3) Βουλγαρία: Ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὸ 1955.
- 4) Τουρκία: Ἡ ἀρρώστεια ἐνζωοτεῖ ἀπὸ τὸ 1952-1981 μὲ πολυάριθμες ἐστίες κάθε χρόνο.

Καὶ κατὰ τὶς τέσσερις περίοδοι ποὺ ἀναφέραμε στὴν ἀρχὴ ἡ πρώτη ἐστία τῆς εὐλογιάς, ἐφανίζεται πάντα στὸν ἴδιο νομὸ, τὸν νομὸ Ἐβρου. (Σύνορα μὲ Τουρκία). Τὸ 1976 ἡ χώρα μας ἐνῶ εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια ἀπὸ ἑννέα (9) μῆνες ἡ μοναδικὴ ἐστία ἐμφανίζεται στὴν πόλη τῆς Μυτιλήνης (Ἀνατολικὸ τμῆμα τοῦ νησιοῦ).

Μετὰ τὰ παραπάνω ποὺ ἀναφέραμε, φαίνεται καθαρά, ὅτι κατὰ τὶς μέχρι σήμερα ἐνζωοτίες-ἐπιζωοτίες τῆς εὐλογιάς τοῦ προβάτου ποὺ ἐμφανίσθηκαν, ἡ ἀρρώστεια μπῆκε στὴ χώρα μας καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν Τουρκία. Δὲν νομίζουμε ὅτι ὁ ἴος διατηρεῖται σὲ λανθάνουσα μορφή στὰ πρόβατα στὴ χώρα μας.

Ἡ ἀντιμετώπιση τῆς εὐλογιάς εἶναι δυνατὴ καὶ θὰ πρέπει νὰ στηρηχθεῖ στὰ παρακάτω:

- α) Στὴν παρακολούθηση τῆς ἐξάπλωσης τῆς ἀρρώστειας στὴ Τουρκία.
- β) Στὴν διατήρηση ἐτοιμότητος γιὰ τὴν ἄμεση ἀντιμετώπιση τυχόν κρούσματος μὲ σφαγὴ τῶν ζώων τῆς ἀρχικῆς ἐστίας καὶ ἀποτελεσματικοῦ ἐμβολιασμοῦ.

Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ ΣΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (1952-1981)

	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1966	1967	1968	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981						
+ ΘΡΑΚΗ																																				
1)Ν. Ήβρου.....																																				
2)Ν. Ροδόπης.....																																				
3)Ν. Ξάνθης.....																																				
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ																																				
4)Ν. Δράμας.....																																				
5)Ν. Κορίνθου.....																																				
6)Ν. Σερρών.....																																				
7)Ν. Θεσ/νίκης.....																																				
8)Ν. Καλκίας.....																																				
9)Ν. Χαλκιδικής.....																																				
ΘΕΣΣΑΛΙΑ																																				
20)Ν. Λοκρών.....																																				
22)Ν. Μαγνησίας.....																																				
ΣΤΕΡΕΑ																																				
24)Ν. Άττικής.....																																				
26)Ν. Βοιωτίας.....																																				
28)Ν. Φθιώτιδος.....																																				
ΠΕΛΛΟΠΟΝΗΣΟΣ																																				
31)Ν. Άχαιας.....																																				
32)Ν. Αργολίδος.....																																				
34)Ν. Αργολίδας.....																																				
35)Ν. Κορινθίας.....																																				
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ																																				
43)Ν. Λέσβου.....																																				
44)Ν. Σάμου.....																																				
ΚΡΗΤΗ																																				
48)Ν. Χανίων.....																																				
49)Ν. Λασιθίου.....																																				
50)Ν. Ρεθύμνης.....																																				
Νομοί.....	2					6	11	8																												
Δημοί ή Κοινότητες.....	13	7	52	62	11	0																														
Επίσκοποι.....	17	11	125	114	46																															
Άρχιεπίσκοποι.....			565	1.382	2.378	1024																														
Θεολόγοι.....	672	75	397	372	243																															
<p align="right">+ Στοιός νοημός που δεν αναφέρονται, δέν σημειώθηκαν μερούσματα εθελούσις.</p>																																				

Τέλος επισημαίνεται ότι η παρακολούθηση της επιζωοτιολογικής κατάστασης των γειτονικών μας χωρών έχει ιδιαίτερη σημασία και για άλλα νοσήματα όπως τελευταία με τις άρθροποδογενείς ιώσεις. Ο καταρροϊκός πυρετός του προβάτου (ήδη μās μεταδόθηκε), ο πυρετός της Κοιλιάδος του RIFT που είναι και άνθρωποζωνόσος και που αναφέρθηκαν επιζωοτείες το 1977-1978 στην Αίγυπτο, ή νόσος Ακαβανι των βοειδών κ.λ.π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bull. Off. Inter. Epiz. Statistiques (1967, 37, 26 p.
2. Bull. Off. Inetr. Epiz. (1973), 79, 1270 p
3. Bull. Off. Iner. Epiz. (1970), 73 μέχρι (1981) 93 p.
4. Off. Inter. Epiz. Statistiques (1952), 22 μέχρι (1968), 38 p.
5. Μηνιαία επιζωοτιολογική δελτία Κτηνιατρικής Ύπηρεσίας Ύπ. Γεωργίας (1951 μέχρι 1981).